

Årsredovisning 2010

Statens maritima museer
Box 48
371 21 Karlskrona
Tfn: 0455-35 93 00

Box 27131
102 52 Stockholm
Tfn: 08-519 549 00

www.maritima.se

STATENS MARITIMA MUSEER
Marinmuseum Sjöhistoriska museet Vasamuseet

Insida: Galärvarvet med dyktankhuset, Galärskjulen och båthallarna
Omslag: Detalj av lejonmaskaron från *Vasa*

Dnr 140-2011-21

Årsredovisning 2010

Statens maritima museer

Innehåll

Förord 3

Vision 2015 och vägen dit 5

Resultatredovisning 6

Återrapportering enligt instruktionen 6

Samlingar 6

Tillgängliggöra samlingarna, utställningar, pedagogik 7

Stöd till externt maritimhistoriskt arbete 9

Kultuhistoriskt värdefulla fartyg 10

Ökad kunskap 11

*Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv
samt interkulturellt utbyte och samarbete 12*

Butiksförsäljning och uppdragsarkeologi 13

Sveriges militärhistoriska arv 14

Återrapportering enligt regleringsbrevet 14

Den unga publiken 14

Tillgänglighet 15

Övrig återrapportering 16

Kompetensförsörjning 16

Miljöledningsarbete och miljöcertifiering 16

Bidrag och sponsormedel 16

Upplysningar gällande direktupphandling 17

Kostnaders och intäkters fördelning på verksamhetsgrenarna 17

Fördelning per strategi 17

Redovisning av myndighetens besökssiffror 18

Lokalkostnader 2010 (tkr) 20

Lokalkostnader per hyresvärd 2010 (tkr) 20

Resultaträkning 21

Avgiftsfinansierad verksamhet 22

Balansräkning 23

Anslagsredovisning 25

Tilläggsupplysningar och noter 26

Sammanställning av väsentliga uppgifter 32

Underskrift av årsredovisning 2010 33

Förord

Som museimyndighet har Statens maritima museer (SMM) stora möjligheter att i praktisk verksamhet omsätta den nya kulturpolitiken, som omfattar bland annat främjande av kulturarvet, interkulturellt och internationellt utbyte samt barns och ungas rätt till kultur. Kulturpropositionen – Tid för kultur – blir därmed tillsammans med instruktion och regleringsbrev ett viktigt styrdokument för vår verksamhetsutveckling.

Vår utställningsmetodik och arbete med pedagogik utvecklas ständigt i mötet med omvärlden. Två exempel är Sunnadalsmodellen och Alla ombord-projektet. Båda har berikat vårt sätt att bli tillgängliga och möta publiken. I år har Sunnadalsmodellen, i vilken Marinmuseum öppnade portarna för skolan, sammanfattats i en inspirationsbok.

Myndighetens nya webbplatser öppnade till sommaren. Satsningen på att förnya vår webb och vårt sätt att arbeta med webben har också bäring på yngre publik. Även om mycket arbete kvarstår innan webben integrerats i vår verksamhet har vi fått respons på satsningen. Sjöhistoriska museets webb utsågs till bästa svenska museisajt av tidningen Internetworld och såväl Sjöhistoriskas som Vasamuseets webbplatser nominerades till Svenska Designpriset. Dessutom rankades Marinmuseum som bäst på sociala medier bland svenska museer av Svenska dagbladet. Arbetet med digitalisering av samlingarna har intensifierats. Vid årsskiftet var närmare 175 000 poster globaliserade, det vill säga externt tillgängliga via internet.

Vasamuseets besöksiffra för året är den tredje bästa någonsin och under året har utbyggnadsplanerna, som tagits fram i samarbete med Statens fastighetsverk, fortskridit. Genom ett nytaget regeringsbeslut räknar vi med att bygget startar 2011 för att stå färdigt 2013.

I två viktiga etapper har vi under året fått stöd av EU inför förverkligandet av en ubåtshall i anslutning till Marinmuseum. Det visar på att man ser positivt på vår vilja att levandegöra denna, för Sverige, viktiga symbol för kalla kriget. Utan starkt lokalt och regionalt stöd hade vi aldrig kommit så här långt. På Marinmuseum har dessutom utställningen Ytspänning gett ny kunskap om kalla kriget genom intervjuer som inte tidigare kunnat göras.

Vår största utställningssatsning någonsin, Shipping och Shopping, invigdes på Sjöhistoriska museet i december 2010. Men redan under sommaren förekom museet flitigt i media i samband med att Pride Stockholm hade sin årliga festival utanför och inne i museet. Journalisterna har under året också noga följt våra marinarkeologers fältarbeten runt om i landet.

Under 2010 drog vårt samarbete med Stockholms universitet igång – CEMAS, Centrum för maritima studier – för att forskning och utbildning inom det maritima ämnesområdet ska nå världsklass.

Slutligen fick vi under våren 2010 högsta poäng av Naturvårdsverket för vårt miljöarbete. Våra strävanden har bara börjat men vi ser betyget som ett kvitto på att de arbetsinsatser vi gjort på området lönar sig och en naturlig följd av att vi som första svenska kulturinstitution blivit certifierade enligt ISO 14001.

Robert Olsson
överintendent

Årsredovisning 2009 för Statens maritima museer

Dnr 140-2011-21

Redaktör: Maria B. Andersson

Layout: Franciska Sieurin-Lönnqvist, Arkeobild

Foto: Anneli Karlsson

Vision 2015 och vägen dit

UPPDRAG OCH VISION

I visionen för Statens maritima museer (SMM) är myndigheten år 2015 Europas ledande kraft för ett levande maritimt kulturarv. Vi har också höga mål vad gäller SMM som arbetsplats, att alla kan påverka och att alla inom SMM känner delaktighet, gemenskap och stolthet.

Vision 2015 ska vara vårt fokus och en samlande målsättning för myndighetens arbete, men även budskap till omvärlden om hur vi tolkar vårt uppdrag. Regeringen är uppdragsgivaren och beslutar om myndighetens instruktion och det årliga regleringsbrevet, som även utgör formella ramar för den årliga redovisningen av vår verksamhet.

Instruktion och regleringsbrev måste dock omsättas till planerad verksamhet på både en årlig basis och på längre sikt. Vision 2015 är ett sätt att visa vår tolkning av vad styrdokumentet innebär, och den visualiserar SMM:s ambition att långsiktigt utveckla arbetet med det maritima kulturarvet.

STRATEGISKT ARBETE

Vision 2015 om SMM som Europas ledande kraft för ett levande maritimt kulturarv vilar på följande tre ben eller delkomponenter:

- världsledande inom maritim kulturarvsforskning och strategiskt bevarandearbete,
- total tillgänglighet,
- utställningar, pedagogik och värdskap i världsklass.

Myndigheten har utarbetat fyra strategidokument som ska föra myndigheten mot visionen: ett för forskning och bevarandearbete, ett för tillgänglighet, ett för utställningar och pedagogik samt ett för värdskap i världsklass.

MÅL 2012

För att kunna följa upp arbetet med de övergripande visionära målsättningarna och se om vi är på rätt väg behövs en mellanstation. Därför har vi formulerat fyra delmål med inriktning på år 2012. Delmålen ansluter till de strategier vi har utvecklat med utgångspunkt i vår vision.

Delmålen är att:

- öka tillgängligheten till det maritima kulturarvet,
- öka brukarnas nöjdhet,
- utveckla forskningens och bevarandearbetets kvalitet,
- öka tillfredsställelsen med SMM som arbetsplats för medarbetare, partners och uppdragsgivare.

Delmålen uppfyllande ska bedömas utifrån hur väl de planerade aktiviteterna har genomförts samt vilka resultat som uppnåtts, såväl kvalitativt som kvantitativt.

Resultatredovisning

ÅTERRAPPORTERING ENLIGT INSTRUKTIONEN

Här följer återrapportering enligt Förordning (2007:1198) med instruktion för Statens maritima museer.

1 § Statens maritima museer ansvarar för statens museer med maritim inriktning. Myndigheten har till uppgift att bevara och utveckla det maritima kulturarvet samt bygga upp kunskaperna om det. I myndigheten ingår Sjöhistoriska museet, Marinmuseum och Vasamuseet.

Samlingar

I 2 § ges följande särskilda uppgifter till myndigheten:

1. Myndigheten ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtratts myndigheten." (Ur SFS 2007:1198.)

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Nyförvärv*			
Föremål	691	271	220
Arkivalier	29	10	19
Fotografier	****	****	1 704
Böcker	****	****	478
Utgifter (tkr)			230

Tabell 1a. Nyförvärv till samlingarna.

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Nyinskrivna registerposter*			
Föremål	723	291	301
Arkivalier	****	****	2 400
Fotografier	****	****	3 600
Böcker	****	****	2 401
Bearbetade registerposter*			
Föremål	300**	300**	3 800
Fotografier	****	****	350
Böcker	****	****	2 022

Vårdade objekt*			
Föremål	10**	150**	1 186
Fotografier	****	****	10 000
Böcker	****	****	50
Objekt i magasin*			
Föremål	176 751	177 433	177 700
Arkivalier ***	1 900**	1 900**	2 550
Böcker ***	****	****	1 771
KOSTNADER (tkr)			
Summa	****	****	11 231

Tabell 1b. Arbete med samlingarna.

- * Specifiering per museum redovisas i myndighetens interna underlag
 ** Underlaget ofullständigt
 *** Uppgiften avser hyllmeter
 **** Uppgiften saknas

KOMMENTAR

Samlingarna är centrala delar av museernas identitet och en viktig grund för vår verksamhet. Arbetet med samlingarnas förvaltning är dessutom en vital del i målsättningen att höja bevarandearbetets kvalitet. Myndighetens prestationer inom det här området omfattar samlingarnas komplettering och utveckling. Med samling menar vi sådana föremål, fotografier, filmer, ritningar och böcker som accederats och/eller registrerats i någon av museernas officiella serier. Kostnaderna innefattar främst löner och magasinshyror. Utgifterna för nyförvärv till samlingarna särredovisas.

Marinmuseum

I museets samlingar ingår cirka 55 000 föremål, 500 000 fotografier, 6 000 ritningar och omkring 20 000 böcker och andra biblioteksposter. Samlingarna har utvecklats under året med drygt 2 000 nyförvärvade poster och närmare 10 000 nyinskrivna registerposter. Till utställningen *Ytspänning* har ett antal föremål från 1980-talet samlats in för att belysa tids-

epoken. Inventering av samlingarna i magasinerna har pågått under stor del av året och cirka 25 000 föremål har inventerats. Omkring 10 000 foton har vårdats.

Sjöhistoriska museet

I museets samlingar ingår cirka 100 000 föremål, 600 000 fotografier, 40 000 ritningar och omkring 50 000 böcker och andra biblioteksposter. Samlingarna har utvecklats under 2011 med 350 nyförvärv och närmare 10 000 nyinskrivna registerposter. Till Sjöhistoriska museets nya utställning *Shipping och Shopping* har ett antal föremål, främst fartygsmodeller, konserverats. Till utställningen har det även gjorts riktad insamling av föremål främst från 1900- och 2000-talen.

Vasamuseet

I samlingarna ingår cirka 31 000 föremål, cirka 25 000 fotografier och 327 ritningar. Till föremålsamlingen sker nästan ingen accession utan fokus ligger på dokumentation och bevarandearbete. Vasamuseets fotosamling är accederad vid Sjöhistoriska museet. Skeppet är det enskilt största objektet, och vårdas dagligen inför publik. Det görs många olika bevarandeinsatser som beskrivs närmare i avsnittet Ökad kunskap.

Tillgängliggöra samlingarna, utställningar, pedagogik

"Myndigheten skall hålla ett urval av samlingarna tillgängligt samt driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet". (Ur SFS 2007:1198.)

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Poster utlagda på internet per år*			
Föremål	0**	0**	1 130
Ritningar	26 550	7 050	2 200
Foton	8 000	40 000	71 070
Böcker	****	****	2 200
Databaser utlagda på internet/per år			
Arkivbildare (Visual arkiv)	177	108	118
Micromarc (böcker)	****	****	47 295
Libris (böcker)	****	****	24 499
Antal visningar på museerna/per år			
	6 054**	6 555**	6 159
Antal tillfällen med pedagogisk verksamhet /per år			
	****	****	1 000
Antal öppnade utställningar på museerna /per år			
	6	6	8

Antal utställda föremål, arkivalier etc ur samlingarna			
	****	2 930	3 494

KOSTNADER (tkr)			
Summa	****	****	67 915

Tabell 2. Tillgängliggörande, utställningar och pedagogik.

- * Specifiering per museum redovisas i myndighetens interna underlag
- ** Underlaget ofullständigt
- *** Uppgiften avser hyllmeter
- **** Uppgiften saknas

KOMMENTAR

Myndighetens väsentliga prestationer inom området omfattar tillgängliggörande av samlingar och maritimt kulturarv genom Internet, visningar, pedagogik och utställningar. Innehåll och tilltal utvecklas ständigt utifrån snabbt förändrade behov hos brukarna. Idag ser vi till exempel interaktion som en framgångsfaktor och för att uppnå denna behöver vi allt bättre förstå vår publik. I kostnaderna ingår bland annat hyran för museernas publika delar.

Arbetet med digitalisering av samlingarna har intensifierats under året. Fokus har varit på fotosamlingarna där över 70 000 bilder har globaliserats. Arbetet med myndighetens databas har inneburit att vi nu har en gemensam föremålsdatabas för hela myndigheten. Samlingarna har även tillgängliggjorts genom magasinvisningar och temakvällar med riktat innehåll. Mindre utställningar med fokus på samlingarna har genomförts på "oväntade platser" som ett affärscentrum i Karlskrona, men också på bibliotek i Ronneby och Stadsbiblioteket i Stockholm. Utlån av samlingarna – främst till museer, kommunala och statliga institutioner – uppgår till ca 3 000 föremål. Myndighetens arkiv och bibliotek i Stockholm har haft 797 besökare och på Marinmuseum uppgick antalet till 215.

Att göra samlingarna sökbara via Internet har varit en prioriterad del i utvecklingsarbetet för myndighetens nya webbplatser. Som så många andra institutioner och företag har museerna börjat interagera med brukare även inom de sociala medierna såsom Facebook, YouTube och bildportalen Flickr. Samlingsavdelningen har inrättat en blogg som beskriver verksamheten och föremålen. Denna blogg är tillgänglig via Facebook. Dynamiken i myndighetens museiwebbplatser ligger i en förvaltningsorganisation med lokala redaktörer som i kombination med sin ordinarie verksamhet använder nätet som en del i sin yrkesutövning. På så sätt planeras webben bli en integrerad del i verksamhetsutvecklingen och bidra till fortsatt utvecklad interaktion med brukarna.

Visningsverksamheten har under året utvecklats genom allt fler dramatiserade visningar, ofta med inriktning på att nå familjerna. Visningsverksamhet sker dels i publikenheternas regi genom museivårdar eller som på Vasamuseet genom guiderna, dels i form av pedagogiska tillfällen då besöket leds av en museipedagog.

På de tre museerna erbjuds bokningsbara pedagogiska program samt en öppen programverksamhet på helger och skollov. Vid sidan av den löpande verksamheten har pedagogiska enheten tagit fram material med fokus på funktion, utvecklat pedagogisk webb, besöksformer och medverkat i utställningsprojekt med pedagogiska perspektiv. Den pedagogiska verksamheten har eftersträvat och uppnått en högre grad av samverkan med andra parter i och utanför organisationen.

Efter den metodutveckling som påbörjades under 2009 är det nu möjligt för besökare att på museernas hemsidor föreslå aktiviteter eller utställningar de skulle vilja delta i eller se på museerna. Syftet är att bredda och fördjupa dialogen med besökarna.

Marinmuseum

I juni invigdes museets nya basutställning *Ytspänning – kallt krig i Östersjön 1979–89*. Utställningen bygger till stor del på nya dokumentärfilmer med privatpersoner, politiker och artister. Den är en stor satsning som tar upp den svenska marinens perspektiv på kalla kriget genom ubåtsjakterna, samtiden, mediebilderna och kontrasterna mellan det militära och det civila samhället.

För att nå fler besökare och få samordningsvinster och mervärde har vi under senare år producerat fler vandringsutställningar. Sålunda visades under större del av året utställningen *Möt horisonten* på Marinmuseum efter visningsperioden på Sjöhistoriska museet. Utställningen bygger på Erik Ekegrens samling av marinmåleri, kommenterad av rappartisten Petter Askergrén och konstnären Sigvard Olsson. Utställningen vandrar 2011 vidare till Sjöfartsmuseet i Göteborg.

I oktober invigdes *Sist i ledet* – en utställning om värnplikten, en era som efter drygt hundra år är till ända. Utställningen berättar om värnpliktens historia, debatten under 60-talet och soldaternas vardag.

I december invigdes den internationella utställningen *1 hav 4 berättelser* – resultatet av EU-projektet *Seaside* där Sverige och Marinmuseum deltar med Polska sjöfartsmuseet i Gdansk, Litauiska havsmuseet i Klaipėda och Sjöfartsmuseet i Rostock, Tyskland. De deltagande museerna berättar olika historier om segelskeppens historia, marinarkologi och det kalla kriget – var och en speglar på sitt sätt Östersjön.

Sjöhistoriska museet

I december invigdes den föremålsrika nya basutställningen *Shipping & Shopping*, som med handel

som utgångspunkt berättar om sjöfartshistorien inom angelägna teman. Utställningen är byggd med tillgänglighet och miljö i fokus och innehåller både nya konstruktionsmaterial och nya tankar kring pedagogik. I en utbytbar samtidsdel kan olika externa samarbetspartners presentera sin verksamhet. Först ut att använda denna del är Stockholms hamnar AB.

Sommaren 2010 intog Pridefestivalen grasmattorna framför Sjöhistoriska museet. Under festivalen gav våra lokaler plats för *Den vanliga människan* – Pride Stockholms samlingsutställning i samarbete med svenska konstnärer. I DN recenseras den som ”den första seriösa svenska satsningen på queer samtidskonst”.

Under perioden maj till september visades utställningen *Kungliga båtar* på Galärvarvet i Båthall 1. Här ingick ett flertal båtar med kunglig anknytning, från Gustav III gondolinspirerade slupar *Galten* och *Delfinen* till Prins Eugens och prins Gustaf Adolfs privata båtar. Efter kronprinsessbröllopet den 19 juni tillkom även kungaslupen *Vasaorden*. Samtidigt hölls Båthall 2, med Sjöhistoriska museets unika samling av 1900-talets fritidsbåtar, öppet för allmänheten. Tillgängligheten till samlingen möjliggörs genom ett samarbete med Museiföreningen Sveriges Fritidsbåtar. Även Sankt Erik var öppen för publiken under sommaren, och på hennes akterdeck kunde man dricka sitt kaffe på stadens enda isbrytarcafé.

I oktober invigdes *Showroom Birka*, där museet visar upp marinarkologernas arbete utifrån två veckors undersökningar av sjöbotten utanför Björkö i Mälaren. Resultaten ger ett nytt perspektiv på vikingatidens Birka och de okonserverade fynden visas upp i stora nedkylda akvarier.

Vasamuseet

Vasamuseet har under året påbörjat en fördjupande programsatsning. Tanken är att skapa mer transparens kring och popularisering av det omfattande bevarande- och forskningsarbete som pågått i museet under de senaste tio åren.

Det pedagogiska projektet *Alla ombord – det salutogena museet!* har under året avslutats och implementeras nu i den ordinarie verksamheten. Barn och ungdomars lika möjligheter att ta del av kulturlivet har tillsammans med ett hälsoperspektiv stått i fokus för ett utvecklingsarbete som drivits med stöd från Allmänna arvsfonden. I projektet har SMM samarbetat med Astrid Lindgrens barnsjukhus, Rädda barnen, Handisam, Specialpedagogiska skolmyndigheten och RBU – Rörelsehindrade barn och ungdomar. Till samarbetet har också räknats en särskild referensgrupp med ungdomar.

Projektet avslutades på Vasamuseet med konferensen *”Fler ombord – från Sokratisk checklista till existentiell utmaning”* och är sluddokumenterat i tidskriftsform där ungdomar, pedagoger, läkare och terapeuter medverkat tillsammans.

Statens maritima museer blev som första musei-myndighet miljöcertifierat år 2009 och som ett led i att engagera museibesökarna i de alltmer aktuella miljöfrågorna öppnades *Havet och människan* – en mindre utställning om havsmiljön – på Vasamuseet i december. Efter en tid på Marinmuseum kommer den sedan att erbjudas som vandringsutställning för intresserade. Utställningen tar upp problematiken med nedsmutsningen av världshaven samt visar i en kort film kontrasterna mellan idylliska småbåts-hamnar och vad som döljs under ytan.

Stöd till externt maritimhistoriskt arbete

*"Myndigheten ska särskilt lämna information, råd och annan hjälp till regionala och lokala museer samt stödja ideellt maritimhistoriskt arbete".
(Ur SFS 007:1198.)*

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Skrivelser och yttranden	44	39	39
Våra forum/arrangemang	5	6	12
Särskilda projekt	0	1	3
KOSTNADER (tkr)	2008	2009	2010
Summa			1 349

Tabell 3. *Prestationer externt maritimhistoriskt arbete.*

Närmare beskrivning finns i myndighetens interna underlag.

KOMMENTAR

Myndighetens prestationer inom området sker genom stöttande av externt maritimt kulturarvsarbete: varv, fartyg, fritidsbåtar och sportdykning. Bland intressenterna har under flera års tid omfattande och livskraftiga nätverk skapats. Att verka genom nätverk är för SMM ett viktigt medel att uppmuntra ett mer allmänt engagemang för det maritima kulturarvet. Många värdefulla och bra bevarandeinsatser görs på ideell basis, och myndigheten skapar mötesplatser och försöker stötta dessa goda krafter som sprider intresse och kunskap för de maritima frågorna.

Skrivelser och yttranden

Myndigheten utgör en expert- och remissinstans vad gäller marinarkologi och maritimt kulturarvsarbete. Under året har SMM besvarat 39 remisser och förfrågningar från myndigheter, lokala och regionala museer samt allmänheten avseende maritimt kulturarv.

Forum och andra arrangemang

Stödet för det ideella maritimhistoriska arbetet tog sig 2010 bland annat uttryck i "Arbetsmöte

för sjöfartsmuseer" i Helsingborg, "Varvsforum" i Malmö samt "Fartygsforum" och Sportdykarforum i Stockholm.

Vid följande åtta arrangemang/projekt har SMM varit särskilt engagerat:
Sjöräddningsmuseet i Kåseberga, Nordvågsprojektet kring fiske i Träslövsläge, Maritima arvet i Smedjebacken, Kompetensförsörjning genom Träskedde-varvet i Gamleby, Varvsmötet med Göteborgs stad, Oskarshamns sjöfartsförening, Strömstad maritima förening samt "Sjöhistoriska dyker upp i Luleå"; där man i bred samverkan med lokala krafter genomförde arkeologisk dokumentation av ett vrak, två mindre forskningsinriktade fältarbeten, offentliga träffar och ett pedagogiskt program.

Vid sidan av den väsentliga prestationen har 40 föredrag om den marinarkologiska verksamheten hållits för olika grupper fyra sportdykarsammankomster genomförts och samarbetet med Nordens största sportdykarsajt "dykarna.nu" har fördjupats. Fältarbeten har utförts tillsammans med ideella föreningar. Genom Östersjösamarbetet, som SMM deltar i genom Sjöhistoriska museet, togs 2010 en vandringsutställning kring fartygsbevarande fram. Denna utställning har museet lämnat ut till omkring 15 olika föreningar och museer.

Särskilda projekt

I samarbete med Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Gävleborgs länsmuseum, Gävle kommun och ideella föreningar invigdes under året Axmar dykpark utanför Gävle som Sveriges första egentliga dykpark. Detta är exempel på SMM:s långsiktiga samarbeten som dels syftar till bättre bevarande av kulturarvet under vatten genom en bredare förståelse och ökad kunskap, dels på lokal utveckling genom att organiserat tillgängliggörande skapar efterfrågan på olika tjänster. Ytterligare en positiv effekt är att kulturmiljövårdsinstitutionerna skapar former för systematisk kunskapsuppbyggnad om fornlämningar och andra kulturlämningar under och i anslutning till vatten. I samband med detta har SMM tillsammans med Naturvårdsverket tagit fram en handledning om utveckling av dykpark. Målgruppen är regionala myndigheter, näringsliv och ideella föreningar. År 2009 inleddes projektet k-märkt fritidsbåt med en tvåårig försöksperiod. Projektet syftar till att uppmuntra intresset och engagemanget för kulturhistoriskt värdefulla fritidsbåtar och därigenom öka insatserna för deras bevarande och brukande. Projektet leds av Sjöhistoriska museet och utförs i samarbete med externa experter på äldre svenska fritidsbåtar. Under 2010 k-märktes 25 fritidsbåtar, en färre än under 2009. Under 2011 ska projektet utvärderas.

Vid sidan av den väsentliga prestationen genomfördes även fältarbeten på ett av de vrak som ska ingå i Dalarö dykpark, vars invigning planeras till 2011. Under cirka fem år har SMM förberett och arbetat för

detta, i brett samarbete med bl.a. länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Haninge kommun, Södertörns högskola samt med näringsliv och ideella föreningar.

Kulturhistoriskt värdefulla fartyg

"Myndigheten ska särskilt verka för bevarande och brukande av kulturhistoriskt värdefulla fartyg" (ur SFS 2007:1198)

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Antal K-märkta fartyg under året	3	11	9
Antal fartyg som fått fartygsstöd	3	10	12
Antal egna sjösatta fartyg* inkl. fyrskeppet Finngrundet**	21	21	20

KOSTNADER (tkr)	2008	2009	2010
Summa			6 918

Tabell 4. Prestationer kulturhistoriskt värdefulla fartyg.

* Avser dels sjösatta fartyg 12x4 meter (skepp), dels barkarna som av hävd sjösätts varje år.

** Finngrundet ägs av Sjöfartsverket men bevaras och visas för publik av SMM.

KOMMENTAR

Myndighetens viktigaste prestationer inom området omfattar antalet k-märkta fartyg, våra egna sjösatta fartyg samt antalet mottagare av fartygsstödet. Insatserna är betydelsefulla för att stödja och uppmuntra engagemanget bland de många föreningar och privatpersoner som arbetar ideellt med att bevara det flytande maritima kulturarvet.

K-märkning

Sedan ett tiotal år k-märker SMM kulturhistoriskt intressanta och värdefulla fartyg. Syftet är att uppmuntra och stödja ägarna i deras fortsatta arbete med att förvalta vårt maritima kulturarv. I samband med k-märkningen arbetar myndigheten aktivt med att påverka lokala och regionala massmedier på de

orter där de k-märkta fartygen har sin hemmahamn. Medieexponeringen blir generellt sett stor – en viktig del i uppmuntran.

Vid sidan av den väsentliga prestationen, men med vissa beröringspunkter med k-märkningen, deltar myndigheten även i Transportstyrelsens Traditionsfartygsklassning.

Fördelning av fartygsstöd

Stödet till kulturhistoriskt värdefulla fartyg fördubblades under 2010, då en miljon kronor delades ut jämfört med 500 000 kr under tidigare år. Stödet ska stimulera till insatser som gör att fartygen bevaras med en kulturhistorisk inriktning.

Vad gäller övrigt statligt stöd till det maritima kulturarvet så deltar myndigheten även, vid sidan av den väsentliga prestationen, vid fördelningen av Riksantikvarieämbetets arbetslivsmuseistöd.

Museifartygen

SMM bevarar och brukar myndighetens egna fartyg och båtar vid Galärvarvet och Marinmuseum. Vid Marinmuseum har barkarna, f.d. skeppsbåtar från 1800-talet, genomfört uppskattade turistseglingar i Karlskronas världsarvsmiljö. Museifartygens popularitet bland besökarna är fortsatt hög vilket märks i såväl Karlskrona som Stockholm. Det framtida bevarandet och användandet av fartygen i Stockholm kartläggs i den utredning om SMM:s fortsatta verksamhet på Galärvarvet som inleddes under 2010 och som avrapporteras 2011. Vid Marinmuseum genomförs bl.a. en omfattande renovering av fullriggaren *Jarramas*, parallellt med framtagandet av en webbencyklopedi om bevarandearbetet.

Egna fartyg som bevaras av andra

Statens maritima museer äger också ett antal båtar och fartyg som bevaras och brukas av externa intressenter. Det är företrädesvis ideella föreningar som har ett specifikt intresse och unika kunskaper om en speciell fartygstyp. Som exempel kan nämnas Motor-torpedbåten T38 Vänner, som bevarar motortorpedbåten T38 i Karlskrona.

Myndigheten strävar således efter bredare samverkan med andra organisationer för att bättre kunna förvalta ett brett urval kulturhistoriskt intressanta fartyg. Föreningarnas arbetsinsatser är där ovärderliga, liksom den specialistkompetens som många medlemmar har.

Ökad kunskap

"Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedling av kunskap inom sitt verksamhetsområde."
(Ur SFS 2007:1198.)

PRESTATIONER	2008	2009	2010
Forskningsprojekt	4	4	5
Särskilda satsningar	2	5	5
Övrigt projekt med andra myndigheter och föreningar	3	5	9

KOSTNADER (tkr)	2008	2009	2010
Summa			13 297

Tabell 5. Prestationer för ökad kunskap.

Närmare beskrivning finns i myndighetens interna underlag.

KOMMENTAR

Under en följd av år har SMM prioriterat utvecklingen av systematisk kunskapsuppbyggnad, såväl av bevarandeskäl som för att få ökad insikt i och förståelse av den maritima kulturhistorien. Myndighetens prestationer inom det här området innefattar kunskapsuppbyggnad inom forskningsprojekt, särskilda satsningar eller samverkansprojekt med externa parter.

Forskningsprojekt

En framtid för *Vasa*:

Projektets målsättning är att genom kvalificerade forskningsinsatser bygga upp kunskapen om kemiska processer i Vasaträet och hur de har påverkat träets mekaniska egenskaper. Kunskapen behövs för att kunna fatta beslut om framtida bevarandeåtgärder, bl.a. avseende det nya stödsystem som nu planeras. Projektet inleddes 2008-07-01 och pågår fram till 2011-06-30. En framtid för *Vasa* och det tidigare projektet *Bevara Vasa* har under de senaste åtta åren gett oss en detaljerad bild av de kemiska och mekaniska förhållandena i Vasaträet. En framtid för *Vasa* har främst bedrivits tillsammans med Kungl. tekniska högskolan, Innventia AB, Sveriges lantbruksuniversitet och Nationalmuseum i Köpenhamn och finansierats av svenska forskningsstiftelser och myndigheter (se vidare Bidrag och sponsorsmedel sid. 16).

Arbetet med stödsystem för *Vasa*:

Vasas stödsystem är nästan samtida med bärgningen 1961 och fungerar inte optimalt. Skeppet behöver stötas och avlastas på ett effektivare och skonsammare sätt, som också ger bättre möjlighet till trimning och

justering än idag. Flera moment ingår i systemet och framtagandet av en ny bultteknologi har varit prioriterat under de senaste åren. Under 2010 slutfördes arbetet med utveckling av verktyg, utrustning och metoder för ett kommande storskaligt bultbyte. Diskussioner har förts med representanter från näringslivet rörande samarbete kring ombultningen.

I samverkan med Kungliga tekniska högskolan (KTH) och Uppsala universitet har en projektgrupp skapats för arbetet med ett nytt stödsystem för *Vasa*. En hearing anordnades i december där tänkbara framtida samarbetspartners medverkade. En förstudie har satts igång.

Historisk/arkeologisk dokumentation av *Vasa*:

Hela övre batteridäck inklusive kajutorna dokumenterades och mättes in i samarbete med East Carolina University, liksom cirka 60 % av trossdäck i samarbete med Syddansk Universitet. Myndigheten har periodvis haft en specialist anställd för dokumentation av skeppets spantsystem och arbetet förväntas kunna slutföras under 2011.

Tidigare odokumenterade fynd, cirka 3 000 föremål, gicks igenom och sorterades i magasinet. Båtdeklar, husgeråd och laggkärl är föremålsgrupper som dokumenterats.

SMM har vidare fortsatt arbetet med forskningsprojektet "Vikingatida skepp och bebyggelse", som drivs i samarbete med Södertörns högskola. I projektet har dykande arkeologiska undersökningar utförts vid Birka på Björkö i Mälaren, vilka också presenterats i utställningsform (se *Showroom Birka* sid. 8). Projektet har mött stort intresse, både bland allmänhet och forskare.

SMM har också medverkat i ett arkeologiskt forskningsprojekt kring Hammersta borggruin i Stockholm. I projektet deltar Stockholms universitet, Stockholms stadsmuseum, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen.

Särskilda satsningar

Statens maritima museer och Stockholm universitet har tillsammans tagit initiativet till bildandet av CEMAS – Centrum för maritima studier. CEMAS är organisatoriskt placerat vid historiska institutionen vid Stockholms universitet, med sin seminarieverksamhet förlagd till SMM. Genom denna samfinansierade satsning vill vi initiera ny forskning och utbildning inom maritim historia, etnologi och arkeologi. Av formella skäl beslutas projektet ett år i taget, men målsättningen är finansieringen ska pågå i sex år och att centret därefter kunna stå på egna ben genom extern finansiering. Under året har två seniora forskare och två doktorander bedrivit arbete vid CEMAS.

Ett Bevaranderåd för *Vasa* med svenska och utländska experter har bildats för att följa upp den tråkiga forskningens resultat och för att fungera

som stöd i det framtida bevarandearbetet. Bevaranderådet ersätter det tidigare konserveringsrådet.

En av myndighetens medarbetare genomför inom ramen för ett längre traineeprogram en forskarutbildning vid Stockholms universitet inom ämnet arkeologi. Ansvar för handledningen delas mellan SMM och universitetet.

Vid Marinmuseum har i projektet Ytspänning helt nytt material producerats som bygger på erfarenheter från Sveriges del i kalla krigets sista del- 80-talet.

Tillsammans med Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har SMM genomfört en förstudie inför ett forskningsprojekt kring kulturarvet under vatten. Nästa steg är att söka finansiering för en eller flera av de forskningsuppslag som ingår i rapporten, i första hand rörande miljöfaktorernas påverkan på kulturarvet under vatten i Östersjön.

Övriga projekt med andra myndigheter, institutioner och föreningar

Arbetet med metodutveckling av järnextraktion och omkonservering av mindre föremål från *Vasa* har inletts i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet och RAÄ.

SMM stödjer RAÄ genom att registrera uppgifter om kulturarvet under vatten i det digitala forminnesinformationssystemet FMIS/Fornsök. Under 2010 har 1029 registreringar genomförts, vilket är en ökning mot 2009 då 236 registreringar genomfördes. Arbetet med FMIS utförs från och med juni 2010 inom EU-projektet SHIPWHER.

I samarbete med Försvarsmakten har SMM också utfört en mindre forskningsprojekt och fältarbete på vraket efter linjeskeppet *Dygden* som sjönk i inloppet till Karlskrona 1793.

Myndigheten har även medverkat som marin- arkeologisk expert i Sjöfartsverkets utredning om miljöfarliga vrak. Arbetet har både handlat om att förse Sjöfartsverket med data avseende vrak i svenska vatten, men också att göra bedömningar på förekomst av miljöfara i äldre vrak.

SMM:s marin- arkeologer har också genomfört besiktningar och dokumentationsprojekt på flera platser i Stockholms län tillsammans med Marin- arkeologiska sällskapet.

Under 2010 har SMM tillsammans med Riksantikvarieämbetet tagit fram och genomfört en utbildning i kulturmiljövård för Kustbevakningen.

Även under 2010 har myndigheten genom Sjöhistoriska museet fortsatt ett kontinuerligt samarbete med: Sjöfartshögskolan/Linnéuniversitetet, Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet med föreläsningar på programmet för byggnadsvård och på kursen i Maritim historia samt Västarvet, Centrum för maritimt hantverk i Forsvik.

Myndigheten samverkar med Blekinge museum i Östersjöprojektet *Seaside*. Här bedrivs dels museal kunskapsuppbyggnad genom internationella semi-

narier, dels gemensam internationell och nationell marknadsföring.

Det forskningssamarbete med Mälardalens högskola rörande utveckling av utställningsmediet, upplagt som deltagande observation av den kreativa processen i samband med produktionen av utställningen *Shipping & Shopping*, utvecklades och slutfördes ej.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt interkulturellt utbyte och samarbete

"Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete" (ur SFS 2007:1198).

KOMMENTAR

Total tillgänglighet är en central del av myndighetens verksamhetsvision för 2015 och en ökad tillgänglighet till det maritima kulturarvet betonas därför i målet till 2012. Utvecklingen av jämställdhets- och barnperspektivet är viktiga steg på vägen mot total tillgänglighet, liksom en fördjupad internationell och interkulturell samverkan.

Jämställdhet

SMM är representerat i museinätverket *Genus i museer* som arbetar för att sprida intresse och kunskap om genusperspektivet i svensk museiverksamhet. Myndighetens genusgrupp, med representation från flera verksamhetsgrenar, har sedan 2005 utifrån ett genusperspektiv granskat verksamheten samt omvärldsbevakat inom området. Under 2010 togs en preliminär handlingsplan fram för hur genusperspektivet ska hållas levande inom SMM.

Mångfald

SMM har under året samarbetat med Afrosvenskarnas Riksförbund (ASR) kring vandringsutställningen *En dunkel historia* som belyser den svenska – föga kända – inblandningen i 1700-talets slavhandel. Utställningen producerades ursprungligen för Sjöhistoriska museet. ASR har använt utställningen på skolor, bibliotek och föreningar för att informera om gemensam svensk-afrikansk historia och för att motverka rasism och ojämlikhet.

Under PRIDE-veckan var festivalområdet *Pride Park* förlagt utanför Sjöhistoriska museet i fyra dagar. I samband med detta anordnades speciella "genusguidningar" kring marinens uniformshistoria och kulturella betydelse. Deltagare i

Pride Park fick prova marina uniformer och låta sig fotograferas i dem. Bilderna visades i och utanför museet. Museet gjorde en mindre uniformsutställning, men gav också plats för aktiviteter som producerades av arrangörerna av Pridefestivalen. Förutom en konstutställning hölls en mindre filmfestival, teater och hantverkslektioner inne i museet i Prideorganisationens regi.

Barnperspektiv

Alla ombord, som är ett flerårigt och genomgripande pedagogiskt arbete utifrån barns perspektiv, har nu avslutats som projekt och implementerats i den ordinarie verksamheten av myndighetens pedagoger (se vidare Vasamuseet sid. 8).

I evenemanget *"Sjöhistoriska dyker upp i Luleå"* samverkade myndighetens pedagoger och marin- arkeologer med pedagoger från Norrbottens museum kring den maritima kulturen i Luleå hamn. I projektet, som leddes av SMM, deltog åtta grundskoleklasser i pedagogiska program som arrangerades utifrån marin arkeologi som vetenskaplig metod.

Internationellt och interkulturellt

SeaSideprojektet, inom ramen för EU:s södra östersjöprogram (South Baltic Cross-border Co-operation Programme 2007-2013) där museet deltar tillsammans med partners från Tyskland, Polen och Litauen, har resulterat i den gemensamma utställningen *1 Hav 4 Berättelser*. Utställningen invigdes i Rostock under sommaren och har därefter turnerat vidare via Gdansk till Karlskrona. Museets utbud till tysk- och polsktalande gäster har utökats med upplevelsebaserade kunskapsprodukter. En maritim atlas över maritima sevärdheter och en museidata-bas för projektets fem deltagande museer har i det närmaste slutförts. Vi har även deltagit med museets pedagogiskt inriktade verksamhet vid maritima evenemang i Gdansk och i Rostock.

I ett samarbete mellan Vasamuseet och Mary Rose/ Historic Dockyard i Portsmouth, England har pedagoger på de två museerna träffats i regelbundna möten där kompetens och erfarenheter har utbytt. Möten och kommunikation har skett med hjälp av Skype, en enkel konferensteknik via Internet, som också använts i gemensamma program för engelska skolklasser som gjort virtuella besök på Vasamuseet. Besöksformen har sedan vidareutvecklats till en etablerad besöksform och ett flertal skolklasser har genomfört pedagogiska program på Vasamuseet via Skype.

I ett tioårigt samarbete mellan Statens maritima museer och Sunnadalskolan i Karlskrona har en modell kring kulturprocessat lärande etablerats. I november 2010 utgavs hand- och inspirationsboken *"Skola i Gränsland"* på Hammarlin förlag med stöd av Framtidens kultur. Författare var Peter Skogsberg, pedagog verksam vid Marinmuseum och Sunnadalskolan.

Under 2010 inleddes det EU-finansierade SHIPWHER, i vilket Estlands centrala kulturmiljöförvaltning utgör lead partner och SMM en projekt-partner. Projektet syftar bland annat tillgängliggöra information om vrak och annat kulturarv under vatten, på webben.

Utställningen *Havsfiske – sex turer på Nord-atlanten*, som visades 2008/2009 på Sjöhistoriska museet – har under året visats på i Esbjerg (Danmark), Reykjavik (Island) och i Nuuk (på Grönland). Utställningen är ett samarbete mellan Statens maritima museer och vänföreningarna för Island och Grönland med stöd av Nordiska kulturfonden och Islands fiskeriminister.

Sedan 2002 har SMM också medverkat i två av arbetsgrupperna inom Baltic Sea States Heritage Co-operation: Underwater Heritage Working Group, och Coastal Culture Working Group.

Statens maritima museer är sedan flera år medlemmar i International Congress of Maritime Museums (ICMM) där Vasamuseets chef det senaste året verkat som nyhetsförmedlare för de nordiska medlemmarnas räkning.

I flera av forskningsprojekten som rör *Vasas* bevarande och dokumentation sker internationella utbyten (se Ökad kunskap sid. 11).

Butiksförsäljning och uppdragsarkeologi

Myndigheten får "... tillhandahålla varor samt åta sig att utföra undersökningar, utredningar och andra tjänster inom sitt verksamhetsområde." (Ur SFS 2007:1198.)

KOMMENTAR

Detta område berör i första hand butikernas verksamhet och den marin arkeologiska uppdragsverksamheten. Verksamheten redovisas ekonomiskt under avsnittet Avgiftsfinansierad verksamhet (se nedan).

Museibutikerna är en viktig del av museernas profil. Därför skiljer sig också butikernas sortiment en hel del utifrån de tre museivarumärkena. Inköp till butikerna sker i avvägning mellan vad som kan sälja i stora volymer och vad som representerar varje museums profil. Resultatet för Vasamuseets butik redovisas inom Vasaverksamheten. Marinmuseums och Sjöhistoriska museets butiker uppvisar en resultatmässig förlust.

SMM genomför marin arkeologiska konsultuppdrag, vilka till stor del utgör förstudier inför mil-

jökonskvensbeskrivningar. Förstudierapporterna är normalt utformade så att de kan användas som underlag för länsstyrelsens beslut enligt kulturminneslagen. I några fall har uppdrag också utförts i svensk ekonomisk zon (EEZ) som ligger utanför myndigheternas jurisdiktion. Myndigheten har under 2010 bl.a. genomfört en arkeologisk analys inför företagets Nord Stream AG:s förläggning av en gasledning genom Östersjön.

Uppdragsverksamheten är en viktig del i den nationella kunskapsförsörjningen om kulturarvet under vatten. På senare år har uppdragsverksamheten ökat något vad gäller antalet utförda uppdrag, men totalt sett är dock volymen relativt liten och uppdragen oftast av mycket begränsad omfattning. Däremot har den regionala spridningen av uppdragen ökat. Under 2010 åtog man sig 21 uppdrag, jämfört med 17 året innan och 16 året dessförinnan.

Man kan konstatera att kunskapen som uppnås genom uppdragsverksamheten annars ofta inte skulle komma fram. Flera oväntade och vetenskapligt intressanta upptäckter har gjorts under året av myndighetens arkeologer. Resultatet av uppdragsverksamheten publiceras fortlöpande via såväl Internet som i tryckta rapporter. I flera fall genomförs också en mer populär rapportering, genom Sjöhistoriska museets programverksamhet, föredrag eller populärvetenskapliga artiklar. Massmedierna är ofta mycket intresserade av den arkeologiska verksamheten, och mängder med artiklar samt radio- och TV-inslag har gjorts under 2010.

Sveriges militärhistoriska arv

"Myndigheten ska bistå vid det museala bevarandet av statens sjökrigshistoriska samlingar utanför myndigheten. I fråga om sjöförsvaret ska myndigheten i lämplig omfattning samråda med Statens försvarshistoriska museer samt bistå vid tillsynen av samlingar av militär eller kulturhistorisk art." (Ur SFS 2007:1198.)

	2008	2009	2010
Utbetalningar till fyra museer		5 560	5 851
SMHA kansli		1 288	1 100
Övriga kostnader		398	274

Tabell 6. Kostnader för Sveriges militärhistoriska arv (tkr).

KOMMENTAR

Myndighetens insatser består här huvudsakligen i utbetalning av bidrag till de fyra försvarsmuseerna med maritim inriktning som namnges i SMM:s

regleringsbrev. 2010 utgjordes dessa av Hemsö fästning, Vaxholms fästningsmuseum, Göteborgs maritima centrum/Maritiman och Museum för rörligt kustartilleri på Aspö i Blekinge skärgård. Denna redovisning täcker såväl instruktionens som regleringsbrevets återrapporteringskrav.

Tillsammans med Statens försvarshistoriska museer (SFHM) stöttar SMM det dryga 20-tal museer med försvarshistorisk inriktning som ingår i Sveriges militärhistoriska arv (SMHA). Enligt regleringsbrevet ska SFHM och SMM analysera hur bidragens användning ytterligare kan effektiviseras. Sedan 2009 har ett samfinansierat kansli placerat vid SFHM i uppgift att handlägga samtliga museer i nätverket. De två myndigheterna har därför återkommande överläggningar och avstämningar kring organisatoriska och praktiska frågor rörande SMHA drift och verksamhet. Utöver medfinansieringen av kansliet finansierar SMM också en egen halvtidstjänst för handläggning av ärenden med koppling till de maritima museerna inom SMHA.

Jämfört med 2009 har bidragsdelen utökats med närmare 300 000 kronor. För att effektivisera kansliets verksamhet ytterligare planeras minskning av personalen med en halv tjänst. För att effektivisera administrationen av nätverket inför tydligare rutiner för blanketter, återrapportering etc.

ÅTERRAPPORTERING ENLIGT REGLERINGSBREVET

Den unga publiken

"Statens maritima museer ska redovisa den verksamhet som avser eller svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka andelen ung publik." (Ur regleringsbrevet för 2010.)

KOMMENTAR

Myndigheten fäster stor vikt vid möjligheten att engagera barn och unga i museernas verksamhet. Även åtgärder som vidtagits för att förbättra säkerhet och fysisk tillgänglighet utvecklar museernas potential som besöksmål för alla.

Som så många andra har museerna under 2010 börjat interagera med brukare även inom de sociala medierna på internet, såsom Facebook, Twitter, YouTube och bildportalen FlickrR. I utställningsproduktionen har särskild hänsyn tagits för ökad tillgänglighet till såväl form som innehåll för barn och ungdom.

I Marinmuseums utställningssatsning *Ytspänning* har målet varit att verkligen sätta berättelsen i fokus och att skapa en stark närvarokänsla i de dokumentärfilmer som utgör utställningens huvudfokus. Genom ett nytt koncept för visning av filmerna, både vad gäller dramatisering och teknik, hoppas man framförallt nå den yngre publiken. Gestaltning tillsammans med pedagogiska program i produktionen av utställningen har möjliggjort för ungdomar att arbeta med Kalla krigets psykologiska faktorer, hot och rädsla i ett brett perspektiv. I produktionen av det har en särskild referensgrupp av ungdomar medverkat.

På motsvarande sätt har nyskapande teknik använts i utställningen *Shipping & Shopping* på Sjöhistoriska museet. För att engagera den yngre publiken erbjuds möjligheten att utforska museets samlingar genom s.k. RFID-teknik (radiofrekvensidentifiering). Tekniken bygger på att besökarna på ett kort som tillhandahålls i museets entré själva laddar ner den information man vill ha om de utställda föremålen. Efter besöket, hemma vid den egna datorn, kan man fortsätta undersöka museets samlingar. *Shipping & shopping* bygger bl.a. på ett lärstilskoncept som enskilt och i samarbete stimulerar individens utveckling och kunskapsinhämtning.

Den marinarkeologiska verksamheten arbetar med att utveckla metoder för att i samband med arkeologiska undersökningar förmedla kunskap om kulturarvet under vatten till barn och ungdom. Arbete med detta har dels utförts i samarbete med företaget Strömma turism och sjöfart AB i samband med arkeologiska undersökningar av Birka på Björkö i Mälaren, dels i samband med projektet *"Sjöhistoriska dyker upp i Luleå"*.

Marinmuseums dagliga dramatiserade visningar under sommarsäsongen blev mycket uppskattade av den yngre publiken. Museets audioguidar har även visat sig ytterst populära för alla åldersgrupper. Inom *SeaSide-projektet* (läs mer under Interkulturellt utbyte) har en skattkarta och aktiverande Sant & Falskt-frågor producerats. Jullovs- och påsklovsprogram har etablerats som komplement till vinter- och höstlov. Under året har ett "på egen hand"-material för såväl skolklasser som för barn och vuxen på egen hand utarbetats.

Sjöhistoriska museets öppna verkstad för barn och vuxna har regelbundet bedrivit verksamhet under helger och skollov. Särskilda publika satsningar med upptäckaraktiviteter och dramatiserade visningar har också genomförts under loven. Teman har varit pirater, marinarkeologi och skeppsbrott. Nya satsningar för barn är *Sjömansklubben* som ska uppmuntra till återbesök, samt barnkalas med pirattema.

Vasamuseet har under 2010 förstärkt program-satsningen gentemot barn och unga. Varje helg och hela loven har – under ledning av pedagogisk personal – en rad olika program erbjudits barn i åldrarna fyra till tolv år, med utgångspunkt i barnböcker om *Vasa* samt marinarkeologi och bevarandearbete. Ett "barnspår" har utvecklats och erbjuds nu på en rad

språk för de familjer som vill gå runt på egen hand. Kostnadsfria MP3-guider kan laddas ner från museets hemsida på svenska och engelska, och dessa riktar sig framför allt till en ung publik. I museet råder fri fotografering och rätt att filma för privat ändamål, vilket har gett en rad avtryck på webben: Twitter, Youtube och Flickr har tusentals Vasarelaterade inlägg där besökarnas egna filmer, foton och berättelser från museet läggs upp.

Tillgänglighet

Statens maritima museer ska redovisa de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Museernas nyutvecklade webbplatser har alla lanserats under 2010. Satsningen är en del i SMM:s vision för total tillgänglighet och användarnas perspektiv är i fokus för utvecklingen av de fyra webbplatserna. Den totala besökssiffran för webbplatserna har ökat med sex procent sedan förra året. Trenden för Marinmuseum och Vasamuseet är att det virtuella besöksantalet har ökat sin andel av det fysiska till runt 30 procent. Vid Sjöhistoriska museet har ej andelen ökat men den är över 60 procent.

I Marinmuseum har ytterligare handledare i trappor förlängts och nödutrymningsdörren i galjonshallen utrustats med horisontellt liggande mekanisk panikregel för att kunna öppnas även av personer med funktionsnedsättning.

Sjöhistoriska museet kan nu erbjuda speciell service för personer med nedsatt hörsel då en av de ämneshandledare museivårdarna kan teckentolka.

På Vasamuseet har erbjudits regelbundna visningar på teckenspråk som ett tillägg till alla de andra språk museets guider behärskar. Vasafilmen visas på upp till 16 språk och filmsalen är utrustad med hörling. En rad lätt avhjälpta hinder för tillgänglighet har tillsammans med Statens fastighetsverk identifierats under året och håller nu på att åtgärdas. En bit ogenomsiktigt staket har på ett strategiskt ställe bytts ut mot glas för att öka den visuella tillgängligheten till skeppet för kortväxta, eller rullstolsburna.

Både gestaltning och verksamheten i det s.k. Alla ombordrummet är utformat för alla barn och ungdomar, oavsett funktionsmöjligheter. Under året har insatser genomförts för att integrera den pedagogiska idén i Vasamuseets övriga publika verksamhet. Vid sidan av bokade skolklasser har en öppen skaparverkstad och andra publika program på helger genomförts regelbundet i rummet.

Under året har ett mobilt pedagogiskt material tagits fram utifrån Vasamuseets innehåll och placerats på Astrid Lindgrens barnsjukhus i Huddinge och Solna. Fortsatt samverkan mellan museets pedagoger och sjukhusens lekterapeuter är implementerad i parternas ordinarie verksamhet.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Kompetensförsörjning

SMM avsätter fyra procent av arbetstiden för kompetensutveckling av administrativ eller myndighetsövergripande karaktär. Under 2010 har chefer och olika yrkes- och handläggargrupper genomgått utbildning och fortbildning inom sina respektive sakområden. En bredare satsning på kompetensökning inom kommunikationsområdet initierades vid myndighetens s.k. medarbetardagar i mars månad, som också blev starten på arbetet med att utveckla och revidera SMM arbetsplatsvision. Arbetet förankrades genom att fokusgrupper från alla delar av verksamheten engagerades. Kompetensförsörjningen har även skett genom att det, inom områden där SMM inte kunnat säkra erforderlig kompetens genom intern rörlighet eller utbildning, rekryterats personal.

Miljöledningsarbete och miljöcertifiering

SMM arbetar långsiktigt med att minska belastningen på miljön. I form av tydliga mål och ett ständigt förbättringsarbete anpassar vi gradvis system, rutiner och produkter i mer miljövänlig och resurssnål riktning. Genom miljöcertifieringen ISO 14001 under 2009 har vi på ett bättre sätt än tidigare kunnat visa att också museer kan gå i bräsch för omställningen till ett mer uthålligt samhälle.

Miljömålen som sattes för 2010 avsåg kemiska produkter, transporter, energiförbrukning och miljömedvetenhet. Ett viktigt resultat var t.ex. att myndighetens förbrukning av fossila bränslen vid bilresor minskade markant. Vi kan också konstatera att myndigheten delvis har lagt om resmönster. Omställningen från flyg till tåg har påtagligt minskat CO₂-belastningen på miljön.

Organisatoriskt avsätts resurser i form av en miljösamordnare, organisatoriskt placerad i staben, samt en miljögrupp med representanter från alla verksamhetsgrenar. En extern miljörevision genomfördes i Karlskrona i början av september, och under hösten gjordes flera interna revisioner inom olika delar av verksamheten.

I början av året utbildades samtliga myndighetens chefer i miljö rätt, ett kompetensområde med starka lagkrav. De senaste verksamhetsåren har vi också arbetat med att inventera och lista de kemiska produkter som används i verksamheten. Under 2010 upphandlades ett system för att hantera kemikalierna

på ett administrativt enklare och bättre sätt. I samma system finns möjlighet att dokumentera kemikalier och mängder, samt utföra riskanalyser. År 2010 har ägnats åt att få systemet på plats, men även åt att höja grundkunskaperna allmänt gällande kemikalier.

Bidrag och sponsormedel

Statens maritima museer har under 2010 erhållit bidrag och sponsring för följande. I vissa fall har bidrag beviljats men inte nyttjats till fullo under 2010:

- 75 tkr från Riksantikvarieämbetet till projektet "Dalarömodellen dykpark".
- 1 500 tkr från Vetenskapsrådet, Formas, Vinnova och Stiftelsen Strategisk forskning till forskningsprojektet "En framtid för Vasa".
- 50 tkr från Föreningen Marinmusei vänner till invigningen av basutställningen Ytspänning.
- 473 tkr för projektet Seaside samt 842 tkr för projektet MACHU från EU.
- 90 tkr från Nordiska ministerrådet för projektet "Nordic Blue Parks".
- 4 820 tkr från Föreningen Sveriges Sjöfartsmuseum i Stockholm. Föreningen bidrar till verksamhet vid Sjöhistoriska museet i enlighet med sina stadgar. Bidrag utbetalas årligen efter av överintendenten presenterat äskande.
- 200 tkr från Stiftelsen Vasa Rediviva för populärvetenskaplig bok om Vasabevarandet.
- 305 tkr från Vasamuseets vänner. Föreningen bidrar till verksamheten vid Vasamuseet i enlighet med sina stadgar.
- 443 tkr från Insamlingsstiftelsen Bevara Vasa för bevarandearbete med Vasa.
- 2 100 tkr från Allmänna arvsfonden till finansiering av projektet Alla ombord.
- 204 tkr från Museiföreningen Sveriges fritidsbåtar för Skanningsprojekt.
- 113 tkr från Linnea och Olof Bovins stiftelse enligt stiftelseurkunden till förkovran av Sjöhistoriska museets samlingar.
- 130 tkr från Statens kulturråd till publicering av material om kalla kriget.
- 99 tkr från Tillväxtverket till ubåtshus i Karlskrona.
- SMM erhåller även bidrag från Arbetsförmedlingen, totalt 2 870 tkr, för ca 20 anställda, bidragen varierar från 6 000 kronor till 18 783 kronor per månad.
- 160 tkr sponsring från Stockholms hamn.
- 10 tkr sponsring från Strömme turism och sjöfart.

Bidragsintäkter utgör 8,46 % av totala intäkten.

Upplysningar gällande direktupphandling

Statens maritima museers direktupphandlingar som skett över det fastställda direktupphandlingsvärdet har under 2010, på grund av bristande rutiner, skett i förhållande till 11 leverantörer. En stor andel av dessa direktupphandlingar utgörs av inköp till museibutikerna. Myndigheten tillsatte därför under året en intern arbetsgrupp som ska utreda och senast 31 maj lämna förslag på förbättrade rutiner för butiksinköpen.

Kostnaders och intäkters fördelning på verksamhetsgrenarna

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap 2§ lämnas här kostnaders och intäkters fördelning i tabell 7.

Statens maritima museer (tkr)						
	2008		2009		2010	
	Kostnader	Intäkter, avg. o andra ers.	Kostnader	Intäkter, avg. o andra ers.	Kostnader	Intäkter, avg. o andra ers. o bidrag
Museiverksamhet	226 240	115 122	233 068	124 900	235 257	134 915
Summa	226 240	115 122	233 068	124 900	235 257	134 915

Tabell 7. Statens maritima museers kostnader fördelade på verksamhetsgrenar (tkr).

Fördelning per strategi

Fördelning av kostnader och intäkter på SMM:s strategiområden (tkr)

Strategiområde	Kostnader	Intäkter
Utställningar, pedagogik och värdskap i världsklass	145 488	35 810
Världsledande inom maritim kulturarvsforskning och bevarande arbete	41 397	7 402
Total tillgänglighet	15 926	89 490
Arbetsplatsvisionen	32 446	2 213

Tabell 8. Statens maritima museers kostnader fördelade på strategiområden (tkr).

Statens maritima museer väljer att komplettera redovisningen av kostnaders och intäkters fördelning på verksamhetsgrenar med en fördelning per strategiområde. Denna indelning används i myndighetens verksamhetsplanering och utgör också myndighetens vision för år 2015.

Redovisning av myndighetens besökssiffror

Marinmuseum	2008	2009	2010
Totalt antal besökare	186 960	195 320	200 967
Vuxna	142 090 (76%)	146 490 (75%)	144 696 (72%)
T.o.m. 18 år	44 870 (24%)	48 830 (25%)	56 271 (28%)
Svenska besökare	69%	70%	*
Besökare från utlandet	31%	30%	*
Uppskattat antal besökare på Museifartyget Bremön	*	37 720	50 428
Registrerade besökare i slup och barkasskjul, högsäsong	27 224	34 767	23 271
Utlånade audioguider	Fanns ej	3 962	18 746
Antal visningar	685	715	695

Tabell 9. Marinmuseums besökssiffror.

* Siffran saknas.

Sjöhistoriska museet	2008	2009	2010
Totalt antal besökare	93 100	213 280	140 305
Varav på Galärvarvet	47 870	159 260	83 859
Vuxna	67 359 (73%)	158 135 (74%)	103 472 (74%)
T.o.m. 18 år	25 561 (27%)	55 145 (26%)	36 833 (26%)
Snittålder	41 år	42 år	42 år
Kvinnor	35%	47,5%	42,5%
Män	65%	52,5%	57,5%
Svenska besökare	92%	70%	65%
Besökare från utlandet	8%	30%	35%
Antal visningar	*	*	460

Tabell 10. Sjöhistoriska museets besökssiffror.

* Siffran saknas.

Vasamuseet	2008	2009	2010
Tot antal	1 143 404	1 154 615	1 129 184
Vuxna	959 035 (84%)	968 583 (84%)	954 181 (84%)
T.o.m. 18 år	184 369 (16%)	186 032 (16%)	175 003 (16%)
Snittålder	36 år	34 år	38 år
Kvinnor	49%	50%	49%
Män	51%	50%	51%
Svenska besökare	21%	18%	15%
Besökare från utlandet	79%	82%	85%
Antal visningar	5 369	5 480	5 004

Tabell 11. Vasamuseets besökssiffror.

Arkiv och bibliotek	2008	2009	2010
Sjöhistoriska museet tot	967	862	797
Bibliotek	397	409	404
Arkiv	303	288	250
Bildarkiv	267	165	143
Marinmuseum tot	184	225	215
Bibliotek	145	163	150
Arkiv	28	43	45
Bildarkiv	11	19	20

Tabell 12. Antal besökare i arkiv och bibliotek vid Statens maritima museer.

Årssiffror webbplatserna*	2008	2009	2010
Statens maritima museer	61 115	65 196	54 497
Marinmuseum	42 072	47 661	56 351
Sjöhistoriska museet	82 138	139 718	111 481**
Vasamuseet	295 168	287 149	354 766

Tabell 13. Antal besökare på Statens maritima museers webbplatser.

* Siffrorna anger ej unika besökare som i årsredovisningen för 2009, utan tar även upp återbesök.

** Då den faktiska siffran för juli fallit bort har den ersatts av en rimlig schablon utifrån tidigare års besök.

Pedagogisk verksamhet på SMM

Marinmuseum

Antal skolklasser/grupper	215	134	106
antal elever	3 418	2 351	2 333
Besökare i programverksamhet på skollov	4 597	6 070	6 818
Publik på teaterföreställningar i samarbete mellan SMM och Sunnadalskolan	2 500	2 500	2 500
Deltagare i dramatiserade visningar	200	100	1 040

Sjöhistoriska museet

Antal skolklasser/grupper	79	89	47
---------------------------	----	----	----

antal elever	2 280	1 918	965
Besökare i programverksamhet på helger och skollov	53	9 671	6 583

Vasamuseet

Antal skolklasser/grupper	102	456	428
antal elever/brukare	2 400	11 300	11 170
Besökare i programverksamhet på helger och skollov	1 400	6 076	4 933
Utlån av <i>Båtsmanskistan</i> till elever	1 500	170	400
Utbildning av andra utbildare (guideutbildning. lärarfortbildning)	130	257	15

Övrigt

Antal träffar på "Undervisningsenhetens hemsidor"	*	*	24 153
Deltagare på föreläsning/föredrag av pedagog	1 200	1 309	1 404

Tabell 14. Antal brukare av myndighetens pedagogiska verksamhet.

* Siffrorna för 2008 och 2009 är ej jämförbara med 2010.

Lokalkostnader 2010 (tkr)

Hyra	57 480
El och uppvärmning	5 960
Reparationer och underhåll	574
Övriga driftskostnader	4 533
Summa	68 547

Tabell 15. Sammanställning av Statens maritima museers lokalkostnader under 2010 (tkr).

Lokalkostnader per hyresvärd 2010 (kr)

Hyresvärdar	Hyra
Statens fastighetsverk	49 798
Kungliga Djurgårdens förvaltning	4 337
Fastighets AB Brostaden	1 386
Riksantikvarieämbetet	516
Fortifikationsverket	443
Bruket i Nättraby AB	404
Karlskrona kommun	327
Vasakronan	164
Gatu- och fastighetskontoret	38
Linnéuniversitetet	26
Ramirent	22
Second Shurgard Sweden AB	8
Ej stadigvarande hyresvärdar	11
Summa	57 480

Tabell 16. Sammanställning av Statens maritima museers kostnader per hyresvärd 2010 (tkr).

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING SMM (tkr)		2010	2009
	<i>Not</i>		
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	101 092	103 337
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	114 908	110 671
Intäkter av bidrag	3	20 007	14 229
Finansiella intäkter	4	486	504
= Summa verksamhetens intäkter		236 493	228 741
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	- 103 970	- 105 060
Kostnader för lokaler		- 68 547	- 68 483
Övriga driftkostnader		- 53 994	- 53 141
Finansiella kostnader	6	- 285	- 230
Avskrivningar och nedskrivningar	7	- 8 462	- 6 154
= Summa verksamhetens kostnader		- 235 257	- 233 068
Verksamhetsutfall		1 235	- 4 326
Transfereringar	8		
Medel som erhålls från statsbudgeten för finansiering av bidrag		8 951	7 298
Lämnade bidrag		- 9 951	- 7 298
= Saldo transfereringar		- 1 000	0
Årets kapitalförändring	9	235	- 4 326

Tabell 17. Resultaträkning för Statens maritima museer (tkr).

Avgiftsfinansierad verksamhet

VERKSAMHET (tkr)	2009	Int. 2010	Kost. 2010	+/- 2010	Ack. +/- utgå. 2010
Verksamhet med full kostnadstäckning					
Försäljning av varor	368	1 973	2 860	-887	-519
Undersökning, utredning och andra tjänster	66	1 210	2 087	-877	-811
Vasamuseet	334	106 219	104 220	1 999	2 333
Summa	768	109 402	109 167	235	1 003
Övrig avgiftsbelagd verksamhet					
Entréer och visning		4 158			
Övrigt		7 818			
Summa		11 976			

Intäkterna för Vasamuseet är fördelat enligt följande

Entré	84 585
Försäljning av varor	14 674
Bidrag	6 473
Finansiella intäkter	487
Summa	106 219

Till och med budgetåret 2009 ingick butikerna på MM, SM och VM i posten Försäljning av varor. Från och med budgetåret 2010 ingår Vasamuseets butik i posten Vasamuseet. Förändringen är gjord med anledning av förändrade villkor i Regleringsbrevet avseende 2010. I det ackumulerade ingående saldot för försäljning av varor finns tidigare resultat för butiken på Vasamuseet med.

Tabell 18. Redovisning av anslagsfinansierad verksamhet 2010 (tkr).

Balansräkning

TILLGÅNGAR (tkr)		2010-12-31	2009-12-31
	<i>Not</i>		
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	5 127	348
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	4 487	5 302
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	23 036	19 653
Pågående nyanläggningar	13	8 839	5 636
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>		<i>36 362</i>	<i>30 591</i>
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		5 181	4 645
Fordringar			
Kundfordringar		1 885	1 453
Fordringar hos andra myndigheter		3 997	3 172
Övriga fordringar		1 025	1 046
<i>Summa fordringar</i>		<i>6 907</i>	<i>5 671</i>
Periodavgränsningsposter	14		
Förutbetalda kostnader		14 813	14 614
Upplupna bidragsintäkter		3 563	2 149
Övriga upplupna intäkter		1 382	765
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>		<i>19 758</i>	<i>17 528</i>
Avräkning med statsverket	15		
Avräkning med statsverket		- 210	3 036
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	0	6 612
SUMMA TILLGÅNGAR		73 125	68 431

KAPITAL OCH SKULDER			
	<i>Not</i>		
Myndighetskapital			
Statskapital	16	543	243
Donationskapital	17	1 205	975
Balanserad kapitalförändring	18	767	5 297
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		235	- 4 326
<i>Summa myndighetskapital</i>		<i>2 750</i>	<i>2 188</i>
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	30 129	21 904
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	20	8 189	0
Skulder till andra myndigheter	21	10 672	17 144
Leverantörsskulder		9 767	10 051
Övriga skulder		1 583	1 545
<i>Summa skulder m.m.</i>		<i>60 340</i>	<i>50 644</i>
Periodavgränsningsposter		22	
Upplupna kostnader		7 056	8 708
Oförbrukade bidrag		2 809	6 863
Övriga förutbetalda intäkter		170	28
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>		<i>10 035</i>	<i>15 599</i>
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		73 125	68 431
ANSVARSFÖRBINDELSER		inga	inga

Tabell 19. Balansräkning för Statens maritima museer 2010 (tkr).

Anslagsredovisning

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning av anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Politikområde 17 Kulturpolitik 8:1.6 Statens maritima museer förvaltningskostnader (ramanslag)	23	0	113 386	0	113 386	-110 603	2 783

Finansiella villkor

8:1.6

Utöver tilldelat belopp under anslaget får SMM disponera en anslagskredit

SMM har tillgång till en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret

SMM disponerar under budgetåret en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten

SMM har erhållit medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag till försvarshistoriska museiverksamheter samt till kostnader vid SMM som är förenade med etablerande och upprätthållande av dessa verksamheter, med minst

Anslagsposten får användas till lokalkostnader för Vasamuseet

Villkor	Utfall
3 402	0
16 842	8 189
37 000	30 129
7 000	7 225
2010	2009
0	4 119

Tabell 20. Redovisning mot anslag (tkr).

Tilläggsupplysningar och noter

ORGANISATION

Statens maritima museer (SMM) har en organisation som är funktionsindeldad och består av de tre museerna samt Samlings- och Kommunikationsavdelning. Avdelningarna arbetar mot alla tre museerna. Förutom dessa avdelningar finns en Administrativ avdelning samt en stab.

Vasamuseet är belastat med samtliga kostnader hänförliga till verksamheten, direkta likväl som indirekta.

Kommentarer till resultatredovisningen

I kostnaden per prestation ingår direkta personalkostnader, övriga direkta kostnader samt ett påslag för overheadkostnader.

Personalkostnader är fördelade enligt tidredovisningen. Som grund har en medelkostnad per arbetsdag beräknats. I de fall lokalkostnaden är direkt hänförlig till en viss prestation klassas kostnaden som en övrig direkt kostnad. Övriga lokalkostnader ingår som en del i overheadkostnaden.

Kommentarer till noter

Belopp i tkr där ej annat anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år. Marinmuseum förkortas MM, Sjöhistoriska museet SM och Vasamuseet VM.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag.

SMM redovisning följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) allmänna råd till 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Från och med budgetåret 2009 har SMM, tillsammans med övriga statsförvaltningen, övergått till kostnadsmässig anslagsavräkning. Den största effekten för SMM:s del uppstår vid hantering av semesterlöneskulden enligt regler kring kostnadsmässig anslagsavräkning.

Försäljning av varor samt undersökningar, utredningar och andra tjänster

Försäljning av varor samt undersökningar, utredningar och andra tjänster har fr.o.m. budgetår 2008 krav på fullkostnadstäckning. Redovisningsmässigt innebär det att denna verksamhet är helt skild från anslaget och bär samtliga direkta och indirekta kostnader. Resultatet för verksamheten redovisas i separat tabell.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag (2011-01-10) eller när fordrings eller skuldbeloppet inte är exakt känt när årsredovisningen upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

Som periodavgränsningspost bokförs händelser med belopp överstigande ett halvt prisbasbelopp (år 2010 = 21 200 kr).

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Objekt utgörande en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till mer än ett halvt prisbasbelopp klassificeras även som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen beräknas utifrån den månad då tillgången tas i bruk. SMM tillämpar som grundregel följande avskrivningstider:

Basutställningar	5 år
Datorer och kopiatorer	3 år
Projektorer, kameror, bilar, räddnings- utrustning, kontorsmaskiner samt möbler	5 år
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Kulturtillgångar	Skrivs ej av

I vissa fall görs avsteg från grundreglen då en individuell bedömning ger annan avskrivningstid.

Värdering av varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Avdrag för bedömd faktiskt inkurans har gjorts.

UPPGIFTER OM SJUKFRÅNVARON

Sjukfrånvaro i procent	2010	2009
Totalt	2,53	2,84
Andel långtidssjukskrivna (60 dgr eller mer)	44,56	37,42
Kvinnor	2,38	2,22
Män	2,67	3,44
Anställda –29 år	1,12	1,46
Anställda 30–49 år	2,94	3,05
Anställda 50 år–	2,12	2,68

Tabell 21. Uppgifter om sjukfrånvaron enligt 7 kap 3§ Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605).

UPPGIFTER OM LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

	2010	2009
Robert Olsson, överintendent	961	947

Tabell 22. Uppgifter om ledande befattningshavare enligt 7 kap 2§ Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605).

NOTER

Not 1	Intäkter av anslag	2010	2009
	Intäkter av anslag har använts för VM		
	avseende lokalkostnader	0	4 119
	Övriga intäkter av anslag	101 092	99 218
		101 092	103 337
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2010	2009
	<i>Intäkter av avgifter enl 4§ avgiftsförordningen</i>		
	Lokalhyra	4 451	2 296
	Övriga 4§ intäkter	477	226
	Summa	4 928	2 522
	Entreér och visningar	88 771	84 581
	Butiksförsäljning	16 355	18 203
	Konferensverksamhet	480	538
	Övrig publik verksamhet	602	549
	varav 425 tkr avser verksamhet riktad mot barn		
	Marinarkeologiska uppdrag	1 210	1 219
	Övrigt	2 562	3 059
		114 908	110 671
	4§ intäkter i förhållande till totala kostnader:	2,1%	1,1%
Not 3	Intäkter av bidrag	2010	2009
	Länsarbetsnämnden	2 761	2 611
	Föreningen Sveriges sjöfartsmuseum	6 141	4 223
	Statens kulturråd	96	541
	Föreningen Marinmusei vänner	50	100
	Allmänna arvsfonden	1 600	1 732
	En framtid för Vasa	3 429	1 516
	EU	3 604	1 076
	Övriga bidragsintäkter	2 326	2 430
		20 007	14 229
Not 4	Finansiella intäkter	2010	2009
	- Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	0	4
	- Realiserade kursvinster	485	473
	- Övriga finansiella intäkter	1	27
		486	504
Not 5	Kostnader för personal	2010	2009
	Lönekostnad exklusive arbetsgivaravgifter,	-71 142	-71 607
	pensionspremie och andra avgifter enl lag och avtal		
	Övriga personalkostnader	-32 828	-33 453
		-103 970	-105 060
Not 6	Finansiella kostnader	2010	2009
	Ränta lån RGK	-134	-115
	Ränta räntekonto RGK	-52	-38
	Övriga finansiella kostnader	-99	-77
		-285	-230

Not 7	Avskrivningar och nedskrivningar	2010	2009
	Avskrivningar och nedskrivningar	-8 462	-6 154
	Förändringen beror på ökade lån i Riksgäldskontoret.		
Not 8	Transfereringar	2010	2009
	Lämnade bidrag för Sveriges militärhistoriska arv	-6 951	-6 748
	Lämnade bidrag till Stockholms universitet	-2 000	
	Lämnade bidrag till bevarande och brukande av kulturhistoriskt värdefulla fartyg	-1 000	-550
		-9 951	-7 298
	Saldot i transfereringsavsnittet beror på att bidrag till kulturhistoriskt värdefulla fartyg ska finanseras inom Vasaverksamheten.		
Not 9	Årets kapitalförändring		
	Kapitalförändringen visar Vasamuseets resultat, butikernas resultat samt resultat av övriga uppdragsverksamhet.		
		2010	2009
	Avgiftsfinansierad verksamhet	235	-4480
	Periodiseringar		154
		235	-4 326
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	421	63
	Årets anskaffningar	5 542	358
	Ackumulerat anskaffningsvärde	5 963	421
	Ingående avskrivningar	-73	-63
	Årets avskrivningar	-763	-10
	Ackumulerade avskrivningar	-836	-73
	Bokfört värde	5 127	348
	Ökningen beror på nya webbplatser samt ett nytt planerings- och uppföljningsverktyg.		
Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	13 252	12 645
	Årets anskaffningar	453	607
	Ackumulerat anskaffningsvärde	13 705	13 252
	Ingående avskrivningar	-7 950	-6 743
	Årets avskrivningar	-1 268	-1 207
	Ackumulerade avskrivningar	-9 218	-7 950
	Bokfört värde	4 487	5 302
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	69 366	58 226
	Årets anskaffningar	9 779	11 140
	Ackumulerat anskaffningsvärde	79 145	69 366
	Ingående avskrivningar	-49 712	-44 742
	Årets avskrivningar	-6 397	-4 971
	Ackumulerade avskrivningar	-56 109	-49 713
	Bokfört värde	23 036	19 653

Not 13	Pågående nyanläggningar	2010	2009
	Pågående nyanläggningar	8 839	5 636
	Avser nya utställningar på Vasamuseet och Sjöhistoriska museet		
Not 14	Periodavgränsningsposter	2010	2009
	Förutbetalda hyror	14 538	14 168
	Upplupna inomstagliga bidragsintäkter	274	382
	Upplupna utomstagliga bidragsintäkter	3 289	1 766
	Övriga förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	1 657	1 212
		19 758	17 528
Not 15	Avräkning med statsverket	2010	2009
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	0	0
	Redovisat mot anslag	110 603	113 083
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-113 386	-113 083
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 783	0
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	-Ingående balans	3 036	3 878
	-Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-463	-842
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 573	3 036
	Utgående balans	-210	3 036
Not 16	Statskapital	2010	2009
	Ingående balans	243	243
	Årets anskaffning av kulturtillgångar anslagsfinansierade	300	0
	Utgående balans	543	243
Not 17	Donationskapital		
	Ingående balans	975	928
	Årets anskaffning av kulturtillgångar bidragsfinansierade	230	47
	Utgående balans	1 205	975
	Donationerna är från Föreningen Sveriges sjöfartsmuseum samt Bovins fond		
Not 18	Balanserad kapitalförändring	2010	2009
	Avgiftsfinansierad verksamhet	767	5 297
		767	5 297
	Balanserad kapitalförändring är justerad med rättningar hänfödda till övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning, 204 tkr.		
Not 19	Lån i Riksgäldskontoret	2010	2009
	Beviljad låneram	37 000	32 000
	Ingående balans	21 904	16 944
	Under året nyupptagna lån	16 412	10 811
	Årets amorteringar	-8 187	-5 851
	Utgående balans	30 129	21 904

Not 20	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2010	2009
	Räntekontokredit	8 189	0
	SMM har en räntekontokredit i Riksgäldskontoret på 16 842 tkr.		
	Förändringen beror på utbetalningsdatum för lokalhyror avseende första kvartalet 2011 samt ökade pågående nyanläggningar.		
Not 21	Skulder till andra myndigheter	2010	2009
	Skulder till andra myndigheter	10 672	17 144
	Förändringen beror framförallt på minskade leverantörsskulder som utgörs av lokalhyror		
Not 22	Periodavgränsningsposter	2010	2009
	Semesterlöneskuld	5 593	6 061
	Bidrag från statliga givare	144	2 034
	Bidrag från icke statliga givare	2 665	4 829
	Övriga periodavgränsningsposter	1 633	2 675
		10 035	15 599
Not 23	Redovisning mot anslag	2010	2009
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	110 043	110 635
	Utgifter i anslagsredovisningen	-110 603	-111 477
	Inköp av anslagsfinansierade kulturtillgångar	300	
	Förändring av semesterlöneskuld	260	842
		0	0

SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Avser (tkr)	2010	2009	2008	2007	2006
Låneram hos Riksgäldskontoret					
<i>Beviljad i regleringsbrev</i>	37 000	32 000	29 000	32 000	32 600
<i>Utnyttjad</i>	30 129	21 904	16 944	16 968	13 821
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
<i>Beviljad i regleringsbrev</i>	16 842	16 482	16 842	16 842	16 842
<i>Maximalt utnyttjad</i>	31 553	22 745	2 280	249	0
Räntekonto hos Riksgäldskontoret					
<i>Räntetäkter</i>	0	4	557	474	453
<i>Räntekostnader</i>	52	38	2	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Budget enligt regleringsbrev (disponeras)</i>	97 778	95 260	86 000	77 956	65 000
<i>- avg.intäkter som disp. av myndigheten</i>	114 908	110 671	100 789	85 000	77 343
Anslagskredit, anslag 8:1.6 Centrala museer: Myndigheter					
<i>Beviljad i regleringsbrev</i>	3 402	3 308	3 011	2 983	3 176
<i>Utnyttjad</i>	0	0	0	0	0
Utgående reservation/anslagssparande					
<i>Anslagssparande</i>	2 783	0	0	0	2 223
<i>Varav intecknat belopp för framtida åtaganden</i>	2 783	0	0	0	2 223
Antal årsarbetskrafter totalt	190	188	182	175	167
Medelantalet anställda totalt	221	197	191	189	188
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 192	1 206	1 193	1 145	1 145
Balanserad kapitalförändring	767	5 297	8 652	10 195	10 931
Årets kapitalförändring	235	-4 326	-8 037	-513	-736

Tabell 23. Sammanställning av väsentliga uppgifter (tkr).

UNDERSKRIFT AV ÅRSREDOVISNING BÅ 2010

Jag intygar att årsredovisningen för Statens maritima museer ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2011-02-21

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'R. Olsson', written in a cursive style.

Robert Olsson

överintendent